

ITALIJA NA KRIZPOTJU

SREDOZEMLJE, MLAKUŽA ZA SOVJETSKO RIBARJENJE V KALNEM

Na nedavnih pokrajinskih in občinskih volitvah v Italiji je bila komunistična partija tista, ki je najmočnejše napredovala, dasi ni dobila relativne večine. Komunistična partija je dobila 33,5% oddanih glasov, krščanski demokrati 35,3%, socialisti pa 12%. Ostalih 19,2% so si delile manjše stranke, kakor so socialdemokrati, liberalci, desničarska MSI in druge.

Komunistični porast za 5,5% v povprečju po vsej državi z ozirom na prejšnje volitve pomeni hud udarec demokristjanom in ostalim desničarskim strankam in skupinam v Italiji. Prav tako so napredovali socialisti od 10,4% na 12%, medtem ko so glasovi, oddani za demokristjane, nazadovali za 2,8%.

Po nekaterih središčih v Italiji je komunistična partija narasla do 10% v primerjavi z zadnjimi volitvami. Komunistična partija sama ali pa v zvezi s socialisti je dobila večino v štirih od iatlijskih 20 polavtonomnih pokrajin, in sicer v Toscani, Umbriji, Reggio Emiliji in Liguriji ter verjetno v Piedemontu in Marche ob Jadranu.

Odločilni faktor v nadaljnjem italijanskem političnem razvoju bo spet socialistična stranka, ki lahko v zvezi z demokristjani ohrani sredinsko-levičarski režim v državi, če pa se bo povezala s komunisti, pa bo Italija dobila

povsem levičarski odn. komunistični režim.

Demokristjani so doslej vztrajno odklanjali sleherni povezavo s komunisti. Komunistični vodja Berlinguer sedaj pritiska na demokristjane, da je volilni rezultat pokazal, da demokristjani brez komunistov ne bodo več mogli vladati v Italiji, kakor so to delali vseh 30 let po drugi svetovni vojni.

Znotraj demokristjanske stranke nekateri sektorji zahtevajo odstop vodje Fanfanija, toda ta je izjavil, da prostovoljno ne namerava odstopiti.

Socialisti se še niso odločili, kam naj bi se povezali, sporočili pa so demokristjanom, da bodo morali „resno vzeti v poštev volilne rezultate.“ Opozvalci menijo, da bi socialisti hoteli nekaj ministrskih stolčkov v rimski vladi vnaprej prisoditi komunistom, predno bi se morali sami odločiti, kam naj se povežejo.

S komunistično diktaturo, ki grozi Portugalu, negotovostjo, ki grozi Španiji, z nevarnostjo komunistične vlade v Italiji, pa z negotovostjo, v kateri se nahaja komunistična Jugoslavija, se je sredozemski bazen spremenil v pravi sod smodnika za svobodni Zahod, za Moskvo pa in skaljeno mlakužo, v kateri bo Kremlju prihodnje tedne in mesece prav prijetno ribariti.

Mednarodni teden

PORTUGALSKA VOJAŠKA JUNTA vsak dan znova dokazuje, da nima nobenega pravega načrta, kako vladati in da jo vodi, ker ima pač z orožjem oblast v svojih rokah, edino pohlep po oblasti nad portugalskim narodom. Iz strank, od komunistične preko maoistov do socialistov se generali naravnost norčujejo, ko dnevno spreminjajo svoje sklepe in zadevne dekrete, ali pa enostavno prelamljajo lastne dekrete. Vojaška junta je tudi osmešila samo sebe z izjavo, da hoče na Portugalskem uveljaviti „pluralistično družbo, toda brez strank, ki bo končno prešla v socializem.“ Istočasno pa so napovedali dokončno prepoved vseh strank. Doslej so prepovedali delovanje demokristjanom in ostalim desničarskim skupinam.

PETROLEJSKE DRŽAVE, povezano v OPEP-u, so objavile, da so pripravljene z industrijskimi državami pogajati se o novi ceni petroleja, predno jo bodo znova zvišale letos septembra, ko se bodo sestate na zborovanju na Dunaju. Petrolejske države zahtevajo od industrijskih držav, naj ustavijo inflacijo, nakar bodo tudi one ustavile dviganje cene petroleja. Toda doslej se še ni rodil gospodarstvenik, ki bi znal povedati, kako ustaviti inflacijo v modernem svetu, tako to kakor onstran železne zavese.

V KAMBODŽI, ki ji vlada maoistični Rdeči Khmer, je od lakote pomrlo že več deset tisoč ljudi, veliko število pa jih je bilo ustreljenih ali drugače likvidiranih s strelom v tilnik. Komunistična oblast neumiljeno izvaja svoj načrt o „kmečki revoluciji“, s katero namerava vse prebivalstvo spremeniti v tkim, „socialističnega kmeta“, ki bo imel edino pravico obdelovati zemljo za državo. Meščani so za ta režim sovražnik št. 1 ter je zato Rdeči Khmer izpraznil poleg Pohn Phena tudi več drugih kambojskih mest prebivalstva, ki ga je poglajal

jo anarhijo, razvezavo zakona, svobodno ljubezen, moritev nerojenih otrok in podobne razvratne ideje.

Opozvalci ugotavljajo, da bo večina lepih in donečih fraz o ženskih pravicah na tem zborovanju ostalo le na papirju, ker si ne bo nihče upal n. pr. ožigosati zatiranja ženske v komunističnih državah, prav tako ne v arabskih, ker je trenutno ves svet odvisen od dobre volje arabskih šejkov in njihovega petroleja.

Sicer je pa ves problem ženskih pravic že bil rešen pred 2000 leti, le da je tako malo celo žensk samih, ki bi si vzele za vzor betlehemsko Sv. družino.

mladih grl po naših cestah pred več kot tridesetimi leti, nam je še vedno sveža v ušesih. Po tolkih letih bi bilo zanimivo in potrebno odkriti avtorje besedil in melodij teh koračnic, dokler še živi kdo, ki bi o tem vedel kaj povedati. Morda bi se temu posvetili naši borčevski organizaciji?

Sporod so zaključile Prelovčeva žalestinka Zadnje slovo (Poljana toži), T. L. de Victorie O vos omnes in Aljažev Na dan. V prvih teh in v Jerebovi Pelin roži je solistični vložek izvedbi skladbe zapel bariton Janez Mežnar, dočim smo pri Aljaževi Na dan Slovan imeli vtis, da se baritonska lega solá ni prav prilegla izrazito tenorski barvi Janeza Zorca in bi solo verjetno prišel do boljšega izraza v izvedbi Janeza Rodeta. Morda je temu bila kriva utrujenost, ki smo jo čutili pri vseh pevcih in ki je včasih povzročila rahla neskladja med glasovi (tendenco prvih tenorjev k nižanju z obratno tendenco baritonov). Motet O vos omnes je bil korektno fraziran. Izkušnje so dokazale, da polifonije v majhnih ansamblih ne pridejo do svojega pravega izraza, ki ga lahko dosežejo le večje pevске skupine.

Oktet lahko ta svoj nastop zabeleži v svoji koncertni kroniki kot svoj tretji uspehi koncert pred slovensko publiko, ki je s hvaležnostjo sprejemala njegova izvajanja in s prireditve odhajala zadovoljna.

Za koncert je Zedinjena Slovenija založila lepo izdelan program v opremi gđ. Majde Zakrajšek. Povezavo izvajanih pesmi z izbranimi besedili Balantiča, dr. Tineta Debeljaka in Ljubke Šorli je bila zaupana Maksu Nosetu, ki je svojo nalogo izvršil z njemu lastno igralsko sposobnostjo, le mestoma morda nekoliko pretežno. Scena v zamisli I. Bukovca in lučni efekti (T. Pavšer in L. Kinkel) so bili v skladu z značajem prireditve. Lepe uvodne besede h koncertu je v program pod naslovom „Trideset let njihovega molka in glas naše pesmi“ napisal pisatelj Zorko Simčič. zvok

Una luz en la oscuridad

Como todos los años el pasado 20 de junio, fue celebrado el Día de la Bandera Nacional. Diversos actos tuvieron lugar con tal motivo, y entre ellos se destacan especialmente aquéllos, en cuyo transcurso los jóvenes soldados juran su fidelidad a la enseña patria. Consideremos esas sencillas pero emotivas ceremonias y la enseñanza que dejan para todos nosotros.

La Argentina atraviesa, sin duda, un período difícil de su vida, en que a la situación crítica se agregan el enemigo interno y el externo, siempre dispuestos para aprovechar las circunstancias propicias para sembrar su prédica de odio y socavar los cimientos de nuestra nacionalidad. Por ello, con el ejemplo de la juventud que a lo largo y ancho del país juró defender la bandera hasta morir, expresemos todos, hoy más que nunca, la intención de luchar por los sagrados símbolos de la argentinidad, así como por sus valores profundamente enraizados en la tradición cristiana. Luchar para conservar immaculados los colores celeste y blanco de la enseña nacional, ante cualquier intento de mancillarla con símbolos extraños a nuestro sentir argentino.

Así la enseña patria será una luz para todos en la oscuridad de este difícil momento, y una meta, por la que sacrificaremos nuestros mejores esfuerzos.

brezobzirno na polja in v gozdove na prisilno delo.

OTOČJE MARIANA v zahodnem Pacifiku se je spremenilo v severnoameriško ozemlje, ko je pretekli teden velika večina prebivalstva glasovala za ameriško državljanstvo. ZDA so se za otočje zanimalo zaradi strateške važnosti. Po letu 1917, ko so ZDA kupile od Danske otočje Virgin v Tihem oceanu, se ZDA na tem delu Pacifika niso teritorialno povečale.

SOVJET. DIKTATOR BREŽNJEV je sporočil britanskemu predsedniku Wilsonu, da je ZSSR „pripravljena priti na evropsko varnostno konferenco v Helsinku letos 22. julija.“ Wilson mu je odgo-

voril, da bo „morda možno“ pripraviti konferenco za predlagani datum in da je „v stiku z drugimi predsedniki in zavezniki“ glede te konference.

V IRANU so imeli minuli petek splošne volitve po enopartijskem sistemu, ki ga je šah uvedel v začetku letošnjega leta. Skoro 13 milijonov volilcev je „volilo“ 268 poslancev in 30 senatorjev, 30 senatorjev pa imenuje šah sam.

ZDA so s švicarsko vlado sklenile sporazum, po katerem bo ameriška policija smela odpirati v švicarskih bankah blagajne dokazanih kriminalnih organizacij, ki sedaj svoj naropani denar skrivajo v švicarskih bankah.

„Stara garda“

LONDONSKI „THE GUARDIAN“ O ZADEVI GE. ZDENKE SIRC

Nedavno smo poročali, da je slovenska komunistična policija odvzela potni list 81-letni ge. Zdenki Sirc, materi dr. Ljuba Sirca, profesorja za politično ekonomijo na univerzi v Glasgowu v Angliji, ker da „je nevarna državni varnosti in narodni obrambi.“

O ukrepu, s katerim se je močno osmešil Titov komunistični režim sam, je pisalo tudi britansko časopisje. Londonski „The Guardian“ pa je zapisal 7. t. m. pod naslovom „Stara garda“ med drugim tudi naslednje:

„Predsednik Tito ni edini 'junaški' osemdesetletnik v Jugoslaviji. V mestu Kranj v Sloveniji živi gospa z imenom Zdenka Sirc. Letos so ji pri njenih zrelih 81 letih iznenada odvzeli potni list, da je ona lahko 'nevarna državni varnosti in narodni obrambi'. Njen poziv na slovensko notranje ministrstvo so ji meseca marca zavrnili in od takrat naprej so jo večkrat zasliševali.

Kakor kaže, je problem v tem, da njen sin dr. Ljubo Sirc, profesor za

politično ekonomijo na univerzi v Glasgowu ni 'persona grata' za Titov režim. V letih od 1947 do 1954 je prebil v Titovih ječah, od leta 1955 pa je v inozemstvu, kjer piše akademske študije o jugoslovanskem gospodarstvu. Kaže, da je jugoslovanske oblasti te študije niso dovolj akademske, ker so povedali njegovi materi, kakor ona pravi, da ne bo dobila potnega lista nazaj, če dr. Ljubo Sirc ne bo nehal pisati. Več britanskih osebnosti je poslalo protestna pisma v Jugoslavijo, toda do danes niso dobili odgovora in tudi potnega lista Zdenki Sirc niso vrnili.“

Tako „The Guardian“ dne 7. t. m. Toda, izgleda, da so pisanje britanskega tiska in protesta pisma britanskih osebnosti imela učinek, ker smo dobili poročilo, da je slovenska komunistična policija vrnila potni list dr. Sircovi materi v ponedeljek, 9. t. m. Dr. Ljubo Sirc pa seveda ne bo nehal pisati resnice o jugoslovanskem gospodarstvu, ki je tista, katera jugoslovansko partijo od Tita navzdol tako boli.

Mednarodna ženska konferenca

ŽENSKI PROBLEM REŠEN ŽE PRED 2000 LETI

V glavnem mestu države Mehiko v srednji Ameriki se je minuli teden začela dvotedenska tkim. Mednarodna ženska konferenca, na katero so se z vseh strani sveta zgrnile delegacije vseh možnih ženskih organizacij in združenj, ki naj predstavljajo ženski svet 138 narodov odn. držav, ki so včlanjene v Združenih narodih.

Na zasedanju naj bi predebatirali ženske pravice in izdali zadevno resolucijo, po programu, ki ga je predhodno sestavila posebna komisija ZN, sestavljena izključno iz žensk.

V Mehiko so prišle žene predsednikov vlad in drugih funkcionarjev, od vladajočih vladnih predsednic pa je prišla le predsednica Ceylona, levičarska Bandaranaike, medtem ko je indijska predsednica Indira Gandhi zaradi obtožbe podkupovanja morala ostati doma. Argentinska predsednica je na zasedanje poslala pismo.

Kakor so opazovalci pričakovali, se

je zasedanje takoj v začetku spremenilo v pozorišče zabavljača čez tkim, kapitalistični Zahod in v hvaljenje tkim. tretjega sveta, k čemur so pristavile svojo skledo ženske delegacije iz komunističnih držav.

Zasedanje je začel — mehiški predsednik, ki je imel dolg (očasen) političen govor (35 tipkanih strani) ter je napadel ZDA in druge industrijske države in navezal „osvoboditev žene na strukturno spremembo svetovnega gospodarstva.“ Na otvoritvi je govoril tudi sedanjí tajnik ZN Avstrijec Kurt Waldheim, čigar izvajanja so bila že znane fraze o nujnosti osvoboditve žene v mnogih državah, ne da bi imenoma označil, katere sisteme je imel v mislih.

Na zborovanje za ženske pravice v Mehiko so prišle tudi takšne ženske figure, kakor sta n. pr. znana filmska igralka aktivistka Fonda ter severnoameriška črna maoistka Angela Davis ter več drugih ekstremistk, ki zagovarja-

Spominski koncert

Slovenskega buenosaireškega okteta

V vrsti prireditve, ki jih je pripravila naša osrednja organizacija Zedinjena Slovenija ob tridesetletnici naše največje narodne tragedije in našega zdomstva, se je v soboto 14. junija zvečer v dvorani Slovenske hiše zbralo lepo število članov naše skupnosti in domačinov, da prisluhne izvajanjem *Buenosaireškega slovenskega okteta*, ki je za ta večer pripravil pietetnemu značaju prireditve primeren izbor pesmi, večinoma slovenskih avtorjev, da se z njimi pod geslom „Mrtvi so naša čast in ponos“ pokloni spominu naših žrtev. Kot so že ob svojem zadnjem koncertu napovedali, so oktetočvi dobilek tega večera namenili našim dobronamernim organizacijam.

Program večera so sestavljale slovenske umetne, narodne, ponarodele in vojaške pesmi znanih in neznanih avtorjev in prireditev z izjemo Oče naša Rimsky-Korzakova ter polifonista Tomas L. de Victorie O vos omnes. Čeprav sestava sporeda ni kazala neke vodilne niti, ki naj bi poslušalce peljala po zgodovinskem razvoju dogodkov, katerih memento je letos dobil svoj poseben jubilejni pomen in povdarek, so vendar nanizane pesmi na koncertu navzočim vzbudile razpoloženje, ki ga je prireditelj želela ustvariti: tiho in iskreno počastitev spomina naših nepozabnih žrtev vojne, revolucije in vnebovpijočega komunističnega pokola cveta naše slovenske vojske. Želeli bi si morda ob tem jubileju še eno pevsko prireditev: koncert naših domoljubnih pesmi, da bi z njim v pesmi izpričali še tretji del naše trojne prisrge: zvestobe spominu naših rajnih sester in bratov (koncert, o katerem poročamo), zvestobe našim verskim izročilom (zadnji Gallusov koncert ob obletnici blagoslovitve Slovenske cerkve) in zvestobe materi-domovini, do katere imamo pravico in ki jo kljub tridesetletnemu zdomstvu še vedno lju-

bimo z isto ljubeznijo kot pred desetletji.

Začetna pesem večera je bil Prelovčev Doberdob, ki ga je oktet proti koncu sporeda ponovil z besedilom neimenovane avtorja pod naslovom Kočevski Rog. Rimsky-Korzakovega Oče naš bi s svojo doživeto slovansko religioznostjo bila kaj učinkovita zaključna molitev na koncu programa, a se je kot „molitev pred spomenikom“ (z dodanim besedilom B.S. okteta) primerno uvrstila v začetek sporeda. Nekatere pesmi, čeprav nastale v času prve svetovne vojne ali še pred njo (poleg Doberdoba še n. pr. Mihelčičevi Ne ponarode! s Sardenkovim besedilom Nebo žari in Polje, Jerebova Pelin roža, Vračkova Na nebu zvezde se vajo) so prav primerno dopolnjevale potrebno razpoloženje. Vrsta narodnih pesmi Kje so tiste stezice, Vsi so prihajali, Ko so fantje proti vasi šli, Oblaki so rdeči v priredbah Deva, R. Finka in A. Rohra (pseudonim?) je pokazala, da se take pesmi našim oktetovcem najbolj prilegajo. Morda bi izvajane narodne pesmi v drugih znanih priredbah izzvenele še lepše. Pri teh in tudi drugih moramo posebej pohvaliti oktetovo petje v piano, v katerem skupina res lepo zazveni, dočim v močnejših dinamičnih stopnjah prihajajo včasih preveč do izraza glasovne karakteristike posameznih članov, seveda na škodo ubranosti. Kot že omenjene narodne so lepo izzvenele tudi Davorina Jenka Lipa, Volaričev Rožmarin v Svetkovi predelavi, Devova Soča in Naša zapoved — Jožeta Dularja besedilo na Hajdrihovo udarno pesem iz naše čitalniške dobe M'aimin (Dr. Jakoba Razlaga besedilo Od Urala do Triglava). V skupini koračnic smo slišali Oj ta vojaški boben (Maroltova priredba?), Debeljakov tekst Domobranec, Mi slovenski smo vojaki, Naj čuje nas in Domobransko (že omenjeni A. Rohr). Udarnost teh koračnic, ki so orile iz

Spominske svečanosti v Slovenski vasi

V nedeljo dopoldne 15. junija se je skupina vaščanov z avtobusom in osebnimi avtomobili pridružila ostali slovenski skupnosti pri polaganju venca pred spomenikom gral. San Martina, ob 30. obletnici naše narodne tragedije.

Popoldne se pa je vsa vaška skupnost zbrala v Hladnikovem domu na spominsko svečanost v čast našim padlim borcem. V uvodu v to prireditev je kulturni referent Franci Stanovnik poudaril potrebo in namen te zunanje proslave. S svojo zbrano navzočnostjo, z besedo in pesmijo hočemo počastiti naše borce, ki so bili pred 30 leti nasilno vrnjeni in po komunistih brez sodbe pobiti. Poveljati hočemo njihove žrtve, ki so jih doprinesli, ko so dali svoja mlada življenja. Nato je napovedal spored kratke, toda bogate prireditve.

Najprej so nastopili naši pevci pod vodstvom Ivana Meleta, ki so zapeli: Nocoj, pa oh nocoj, Kje dom je moj, po češkem komponistu in pa melodijo po besedilu, ki ga je za to priliko sestavil organist sam in ki se glasi v refrenu: Bratje, prijatelji, naši mučenci, srca so naša/z Vami vse dni;/nas veselile,/zmaže so Vaše,/borba naj Vaša/mir obrodi.

Po teh pesmih je stopil na oder Andrej Fink, ki je namesto obolelega očeta Boža Finka, prebral očetov govor. Vaščani so z zanimanjem sledili branju govora, ki se je odlikoval po jasnosti načel. Med drugimi mislimi je v govoru zatrjeval: „Naša emigracija ni samo navadna politična opozicija,

čeprav je tudi to... Slovenska emigracija je povsem drugačne narave. Od vladajoče partije jo loči nepremostljiv miselni prepad. Na naši strani krščanski pogled na človeka in vera v njegovo posmrtno usodo ali vsaj sprejemanje krščanskih etičnih načel, na oni strani materializem in ateizem, a ne samo v mislih, marveč s krutim uničevanjem vsake misli na nadnaravno duhovnost... Vprašajmo se, če nismo že popustili. Pomislimo na prigovarjanje med nami, naj se ne silimo vsi v določeno politiko; da moramo spoštovati tudi oblast v Sloveniji; naj težimo k narodni spravi. Vedno bolj dobivajo med nami odmeva glasovi ljudi, ki ne pripadajo emigraciji in katerih stališča so vsaj sredinska, včasih celo v imenu neke evangeljske pristnosti. V družbi s takimi ljudmi, ki govoré, da smo bili na obeh straneh v enakem smislu krvavi, nekateri nastopajo proti tistim med nami, ki so menda preveč ekstremni. Ne peče nas več, če segamo v roko uradnemu predstavniku režima, ponujamo se jim za pogajanja, vabimo jih, naj se odpovedo svoji skrajnosti, pa bomo tudi mi popustili v svoji. Javno se po naših glasilih pridružujemo proslavljanju ljudi, ki so skupaj s komunisti ropali, požigali in morili, pa se zdaj licemersko zgražajo nad nezaslišano usodo domobrancev, nič pa ne nad metodami in še manj nad naklepom revolucije. Tiste med nami, ki po svojem utrjenem prepričanju hočejo vztrajati v odporu proti ljudem, ki so sokrivi največje narodne nesreče in se svoje lastne krivde ne obtožujejo, pa obklada-

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — V trnovski cerkvi je bil 18. maja dvanaesti koncert cikla „Hubert Bergant izvaja Bachova orgelska dela.“ Mojster je izvajal Preludij in fugo v e-molu; šest skladb iz orgelske knjižnice; Trio sonata v c-molu, dva korala arnštadske občine, Trio v d-molu in Trio v G-duru.

MARIBOR — Pred 23-letji so iz prostorov nekdanje kavarne uredili akvarij, ki je največji v Sloveniji in Jugoslaviji, v Evropi pa sodi med srednje. Vodstvo akvarija bi rado akvarij razširilo, pa za to ni denarja ne preveč posluha pri oblastnikih. Radi bi uredili med drugim prostor za krokodila pa kalifornijskega leva ali pingvine. Ker imajo v akvariju tudi morske ribe, dovažajo vsak dan iz Jadrana svežo morsko vodo.

LJUBLJANA — Pospešiti je treba, pravi „Delo“, akcijo za zgraditev dijaških in študentovskih domov in vanjo vključiti gospodarsko zbornico ter prizadete dejavnike v regijah. Z akcijo naj bi zagotovili 100 milijonov din za začetek graditve dijaških, vajeniških in študentovskih domov v Kopru, Ljubljani, Mariboru in Velenju. Polovico bodo prispevale stanovanjske skupnosti, drugo polovico pa bodo zbrali iz osebnih dohodkov ali skladov gospodarstva.

NOVO MESTO — Predstavniki komisije SRS za verske odnose so obiskali 14. maja kartuzijo Pleterje ob 30-letnici „osvoboditve“ in so še posebej pozdravili 94 let starega nekdanjega priorja dr. Edgarda Leopolda.

LJUBLJANA — Izzeljenska matiča pričakuje za letošnjo sezono od maja do oktobra obisk večjih skupin izseljencev. Tem bodo med drugimi pripravili tradicionalno kmečko oheet, piknik v škofji Loki in Kamnišk Bistrici, obisk Stiških dnevov in izseljenskega srečanja v Murski Soboti. Poskrbeli pa bodo tudi, da bo domači tisk bolj prihajal na tuje.

LJUBLJANA — Po zadnjih statistikah se v Sloveniji rodi letno okrog 29.000 novorojenčkov ali le 16 na tisoč prebivalcev. Sedaj pričenjajo ugotavljanje, da je temu nizkemu številu vzrok. Iščemo ga vseh povsod, le tam ne, kjer je bistvo. Pravijo, da so temu krive stanovanjske razmere: V zadnjih štirih letih je bilo v Sloveniji letno okoli 14.000 porok, stanovanj pa je bilo zgrajenih povprečno v istem razdobju po 10.000. In stanje v gradnjah stanovanj se slabša. Drugi vzrok, pravijo, je dejstvo, da se 70% otrok rodi zaposlenim materam, v družbenih „jaslih“ pa da je prostora samo za okrog 800 dojenčkov.

KOPER — V Kopru je postala najemmina za grob dražja od stanarine. Treba jo je plačati za 10 let naprej in

vsoto v višini 5.000 dinarjev (1 dolar 17,30 din) je treba zbrati v enem letu. To je povedal sam predsednik „republiškega komiteja za tržišče in cene“ msgr. Štefan Korošec.

LJUBLJANA — Po novem se bodo za hribovite in gorske predele štele tudi tiste parcele pod 600 metri nadmorske višine, ki imajo več kot 25 odstotkov povprečnega nagiba. Za hribovita področja namreč velja, da morajo kmetje imeti v lasti največ 20 hektarjev obdelovalne zemlje, a morajo biti vsaj dve tretjini površin pod travniki. Po novem zakonu bodo morali kmetje dokazati, da zemljišča ustrezajo novim zakonskim kriterijem in zahtevati ugotovitveno odločbo pristojnih občin v roku enega leta po sprejetju zakona.

GOZD ni namenjen le za proizvodnjo lesa, ampak je bil pomemben tudi v narodnoosvobodilnem boju in bo v splošnem ljudskem odporu (?), za rekreacijo ljudi, za vzdrževanje ravnotežja v naravi in drugo, pravi Delo 15. maja.

HUMORIST MILAN MAVER je 16. maja pod podobno „20 let nerentabilnosti“ in njej pripadajočega govornika zapisal naslednje besede: „...ne smemo pa pozabiti, da so naše izkušnje dragocen prispevek na polju ekonomije — dokazali smo, da se da dobro izhajati tudi z izgubo.“ Karikatura ima naslov „Še en jubilej.“ — Čestitamo!

Umrli so od 26. maja do 2. junija 1975:

LJUBLJANA: Davorin Gržinič; Matija Golobič; Marija Avguštinčič Schubernig; Marija Vrhnjak; Marta Premelj; Alojz Ponikvar, up. mes. mojster; Tinka Herman; Stefan Plut, 75. up. prof.; Marica Figar r. Zvonko; Zvonko Vugrin, up. tiskarski mojster; Zofija Cankar r. Lampertl; Mihaela Vagaja, up. 87; Antonija Kunst, up.; Anton Šubelj, kroj. mojster; Karel Štrukelj, 83; dr. Rudi Volk, prof.; Tomaž Piki; Slavko Heric; Janez Kušar, posesnik; Stanko Seliškar; Martin Pestator; Alojz Žibert; Katarina Rudež r. Blokar, 81; Milica Kerne r. Globočnik; Viktor Žagar, up. tekst. svetnik; Rozalija Gazar; Franc Jekl; Olga Berginc r. Klede.

RAZNI KRAJI: Marija Sušnik, up. Godič pri Kamniku; Maks Strahar, inž. Tuzla, BiH; Anica Omladič; Miroslav Vojevce, up. Novo mesto; Ivanka Žitnik, Grosuplje; Frančiška Pirc, delavka, Presejce; Anton Debelak, 78, Bled; Demetriji Škok, up., 67, Luče; Nada Lobnik r. Mihelič; Maribor; Marija Plevel r. Lavš, škofija Loka; Vladimir Brglez, strojni tehnik, Celje; Jože Bukal, 77, Litija; Anton Groznik, 73, up. Šmarje; Ivan Tavčar, 81, Kranj; Janjo Kemperle, železniki; Janez Studen, Tržič; Uršula Mislaj r. Slapar, Tržič; Johana Ožbolt r. Knaps, Trava; Andrej Kocijan, up. prof., Kranj; Mirko Vatovec, Pobeji; Josip Kuster, u., Kranj; Janez Lupše, up. delav. Kranjska gora; Franc Šinkovec, rudar-kopač, Trbovlje; Janko Stanič, Celje; Ivan Mandelje, up. urar, Radovljica.

Bog — vera v krščanstvo.

Za vse to so se borili proti brezbožnemu komunizmu, katerega glavni načrt je bil prevzem oblasti pod gesli Narodnoosvobodilnega boja, in tako zaslužnjenje slovenskega naroda v kritičnem času slovenske zgodovine, ne glede na realne potrebe in voljo slovenskega naroda.

Ta boj v odporu, kot tudi mučeniška smrt Slovenske narodne vojske, je nam mladini v zgled; njih nazor in vrednote za katere so se borili, so tudi naši. Od nas narod in domovina terjata, da nadaljujemo z delom naših staršev in ohranimo resnico.

Padli domobranci in Vaš odhod nam niso samo prilika za spomin tistih strašnih dni. Je za nas mlajše, ki tistih trenutkov nismo doživeli, a jih živimo vsak dan z našimi starši — odgovor na mnogo bistvenih vprašanj, spodbuda za utrjevanje v naših idealih in razsvetljevanje v krizi idej našega časa.

Bo že prišel čas, ko bodo tudi Vas junake počastili v domovini, in Vam dali v zgodovini prostor, ki ste ga po pravičju zaslužili.

Prepričani smo, da je vsakega zla enkrat konec in tudi ta bo moral kloniti pred potrebo resnice in svobode slovenskega naroda. Hvala in čast Vam, junaki; Vi ste naš zgled in ponos.

S pesmijo „Oče, mati...“, je zbrana množica, med katero je bilo veliko številno mladine, častno zaključilo pietetno proslavo v spomin na naše bore, ki so pred 30. leti v teh junijskih dneh darovali Bogu in narodu svoja življenja.

e. k.

Vilku Čecu — ob mesecu slovesa

Ko sva se ustavila pred knjižnico, se mi je zdelo, da je za hip pridržal dihanje. Takó, kakor stori to človek, kadar z veliko spoštljivostjo in zbranostjo prestopi prag božjega hrama. Zunaj si bil eno, notri si pa popolnoma drugačen, kakor z drugega srečnejšega sveta. Tej notranji sili, ki po svoje oblikuje ljudi, se tudi on ni mogel upirati.

Potem je pasel oči po knjižnih policah sem ter tja, gor in dol ter se naposled napol proti meni obrnil: „Kako bogastvo imate tu!“

„Bogastvo z vseh zemelj planeta.“ sem mu odvrnil.

„In iz vseh časov...“ je dodal.

„Pa vseh vrst ljudi! Toliko malih svetov sanja drug poleg drugega,“ sem še pripomnil.

„In duhov, ki se ne sovražijo, ne tepejo, ampak v sožitju čakajo, da se jim kdo približa in jih izvleče s police...“ je mrmral.

„Ponužajo se, vsakomur in zmeraj in hvaležne so, če se kdo spomni nanje,“ sem govoril, kakor v imenu tistih, ki so v knjige položili srce in um in upanje, da ne bodo obsojeni v omtvelost na belih listih, ampak živeli z mladimi rodovi v vedno novo sedanost.

Vilko je znal dati vrednost knjigam. Vedel je, da je v njih bogastvo, ki ga čas ne more zdrobiti, da je v njih duh, kateremu bivanju ne določa čas.

Mnogim knjigam je bil drugi oče: pod njegovo roko so se spočele prve črke, besede, rasle v strani, v tiskovne pole in dorašle v knjigo. Vidim ga pri delu: bere rokopis, ki brzi nepretrgoma skozi razum in pada izpod prstov v stavek, ki polni stran za stranjo, živi ob besedah z ljudmi, se veseli in trpi z njimi, se dviga v zmahah ter pada poražen — in točno tako postavlja, kakor je to ustvaritelj-pisatelj zasnoval... Vilko ni le delavec, on je soustvarjalec pisatelja.

Nenadoma se zapiči v rjavo vezano knjigo sredi police in položi nanjo prste.

„Jo smem pogledati?“ pobara.

„Seveda! Zato je tu!“ odvrnem. Čudi me, da je prosil dovoljenje.

Izveče jo. Bojer: Izzeljenci.

„Bral sem jo in je ne morem pozabiti!“ je vzklilnil.

„Knjiga slovesa in žalosti, hrepnenja in iskanja sreče...“ sem dodal.

„Kakor naša pred tridesetimi leti. Le okoliščine drugačne. Glejte, še vem,

kako pravi, da je izseljenec videl srečo vedno na nasprotni strani oceana. Kjerkoli si, slišal boš klic domače zemlje!“

„Res! Tako nekako: povsod drugje, le tam je ni bilo, kjer je bil on. Tako mora biti, če ne, bi umrlo domotožje in skopnelo hrepnenje. Pa je vendar neizmerno lepo človeku, ki ga ogreva sij hrepnenja...“

Vedel sem, da bo naslednjega dne končal počitnice in odpoval. Ko je bilo že vse odšlo iz male kmečke obednice, sva ostala sama. Pristopil sem tedaj k njegovi mizi in se pošalil: „Ob taki božji kapljici je prijetno biti zadnji.“ Pokazal sem na steklenico črne riojanske kapljice in kozarček, ki ga je oklepal v roki.

„Imate kozarec? Poskušajte ga!“ me je povabil. Vedel je, da sem se držal belega.

Ni da bi tako ponudbo odbil. Pristavil sem kozarec in si le za pokušnjo dal natočiti. Toliko, da sva trčila.

„Štajerski ni, a je dober!“ ga je pohvalil.

„Zame je imeniten. Ima pristen okus po grozdju. To mu daje zlahtnost.“

Potem sva odšla tudi midva pod sončno nebo: vroče je bilo, da so trave venele.

„Ta pot proti borovju je kakor kje pri nas na kmetih. Tudi hribi okrog so precej enaki našim!“ sem dejal, da bi preklal njegov molk.

„Samo podobno je našemu! Podobno!“ me je popravil. „Kakor pri nas doma, to še dolgo ne bo!“

Ustavil se je in se zagledal tja proti Gmelas, ki so se s severnim hrbtom opirala na Capillo del Monte. Smola borovcev je dišala v čistem zraku in sonce je z vso močjo zorelo breskve, slive in hruške za farovško hišo.

„Dobro, taka je pač Cordoba, ki je še najbolj podobna Sloveniji!“ sem se opravičeval.

Mislil, da je vreslišal te moje besede, ker mi ni odgovoril. Le nepremično je gledal proti hribom, ki so rinili v jasno nebo s svojimi valovitimi hrbti. Slutil sem, da je vasaovl v domovini, tam za obalami na oni strani širokega oceana, kjer je gledal smehljaj velike sreče. Bil je izseljenec, z domotožjem in hrepnenjem po domači zemlji, nebu, pesmi, poteh in rožah...

Popotnik, ki je nosil sanjo o daljni domovini v srcu... Ali se je z nje svetlo podobno v očeh tudi odselil od nas?

—jke

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Poroka. V četrtek 19. junija sta se v Marijini cerkvi v La Lucila poročila gđ. Majda Pahor in Janez Knap. Za priči sta bila žena in ga. Tonka Truden, nevesti pa Jože Prijatelj. Iskreno čestitamo!

Krst. V farni cerkvi Brezmadžne v Transradio je bil krščen v nedeljo 22. junija Kladivj Anton Selan, sin Tone in ge. Vladice roj. Brula. Za botra sta bila ga. Andreja Cestnik in Ciril Selan. Krstil pa je g. Jože Škerbec. Naše čestitke.

GA. ALOJZIJA ASIČ — 70. letnica

Sedemdesetletnico rojstva je hkrati z godovanjem praznovala na alojzijevo ga. Lojzka Asičeva, žena priznanega in priljubljenega javnega delavca Ivana Asiča. Ga. Lojzka izhaja iz rodbine lastnikov polhograjske graščine. Pripovedna pisateljica Jospina Turnograjska je bila njena stara teta. Sama je učiteljica in se je ob izvrševanju svojega poklica posvečala tudi vodstvu petja. Z Ivanom Asičem sta si ustvarila in že doma uživala srečno družinsko življenje v krogu svojih otrok.

V času rdeče revolucije se je mož moral zateči s starejšo hčerko v tujino. Po nasilnem izgonu se je nato vsa družina srečno sešla spet v koroškem begunskem taborišču. Vsi trije otroci so doštudirali in danes uživa gospa Lojzka ob svojem možu vso srečo zadovoljne babice. Starejša hči, ga. Renata, živi v Kanadi, poročena z odvetnikom dr. Matijem Kozino. Ga. Vera je profesorica na mendoški univerzi in poročena z agr. inž. Markom Bajukom; imata pet otrok. Sin dr. Vital, odvetnik, pa živi s svojo družino dveh sinov na področju Buenos Airesa. V veliko zadoščenje uživa danes ga. Lojzka sadove svoje materinske ljubezni, ko gleda na svoj rod, ki srečen in zdrav dorasta.

Pa gospa Lojzka je tudi požrtvovalna sodelavka v naši skupnosti. Na raznih področjih se udeležuje, ima pa poseben čut za socialnost in dobrotelost. Mirno lahko rečemo: težko bi našli med Slovenci v Buenos Airesu, ki količjak žive življenje naše skupnosti, rojaka, ki bi ga. Lojzke ne poznal.

Ob tem srečnem jubileju gospe Asičevi iz vsega srca čestitamo in ji želimo, da jo Bog blagoslovi s še lepo vrsto srečnih let v krogu svoje rodbine in med nami!

Čestitkam družine, sorodnikov, prijateljev in znancev, pa se pridružuje z veseljem tudi naš list. Tisti, ki delujejo na področju našega svobodnega tiska v Buenos Airesu, vemo vse žrtve, ki jih gospa Lojzka doprinese, ko z vso vestnostjo in vnemo širi naš tisk med rojake. Tega njenega dela je v večji meri deležna Svobodna Slovenija, za kar ji, skupno z najlepšimi željami izreka svojo zahvalo.

SAN MARTIN

Dve spominski proslavi

Liga žena-Mati je imela v sredo, 18. junija lepo in prisrčno spominsko svečanost za 30 letnico vetrinjske tragedije. Sanmartinski ženam se je pridružilo ob tej priložnosti tudi nekaj mož, fantov in deklet. Svečanost je začela predsednica ga. Mirjana Vorsič. Spominsko besedo je imel prof. Alojzij Župan, ki je ob orisu nekega resničnega primera iz časov komunistične revolucije prikazal strahote tiste dobe. Po končani svečanosti so se navzoči in navzočice zadržali ob čaju in pecivu in oživljali osebne spomine na čase pred 30 leti.

V nedeljo, 22. junija dopoldne pa je imela vsa sanmartinska družina skupno spominsko proslavo v dvorani Slovenskega doma. Svečanost je vodil kulturni referent Oberžan Stanko. Moški zbor Slov. pevskega društva v San Martinu je pod vodstvom Slavka Rupnika zapel znano žalostinko „Oj, Doberdob, slovenskih fantov grob“, kateri je dodal novo kitico „Kočevski Rog, slovenskih fantov grob“. Spominski govor je imel Janez Petkovšek. Ob sklepu govora se je marsikomu utrla solza ob spominu na žrtve strahotne komunistične revolucije. Nato so učenci in učenke slovenske šole škofa dr. Gregorija Rožmana v San Martinu pogumno podali „Zbornó deklaracijo ob spominski proslavi“, ki jo je sestavil dr. Tine Debeljak. Sledila je deklaracija Simičeve pesmi iz zbirke Korenine večnosti, ki jo je podal Jožek Oberžan. Svečanost je bila zaključena s pesmijo „Oče, mati...“, ki so jo stoji zapeli vsi navzoči.

RAMOS MEJIA

„Asad.“ Ramoškega cerkvenega zbora Slovenska maša v Ramos Mejia ima že svojo tradicijo, saj že vse od l. 1949 povezuje rojake v tem delu Vel. Buenos Airesa. In važen del tega slovenskega bogoslužja je petje — cerkveni zbor.

SLOVENCI PO SVETU

Nov diplomant. Na univerzi Fairleigh Dickinson v New Yorku je 1. junija inž. Tone Komotar dosegel naziv Master v stroki upravljanja podjetij (business administration), potem ko je z odličnim uspehom dokončal svoje podiplomske študije v tej stroki.

CLEVELAND

Mašniški jubilej msgr. Louisa Baznika

V nedeljo 25. maja, je obhajal 40-letnico mašništva msgr. Louis Baznik, nekdanji župnik v št. Vidu, sedaj pa župnik pri Sv. Patriciju v Thompsonu (Ohio). Jubilant je znana osebnost in je za Slovence mnogo dobrega napravil. Med drugo svetovno vojno je bil ameriški vojaški kurat in se je ob koncu vojne nahajal skupaj z ameriško armado ob jugoslovansko-italijanski meji. Osebnost je videl razmere v teh krajih, videl beg tisočev iz Jugoslavije, videl paniko slovenskih ljudi, videl tudi komunistične zločine in nasilja ob prevzemu oblasti. Bil je med prvimi, ki je o vsem tem pošiljal avtentična poročila ameriškim oblastem ter slovenskim rojakom v Ameriki. Ko je zvedel, da imajo angleške oblasti škofa dr. Rožmana zaprtega v hišnem zaporu, ga je obiskal in se trudil za njegovo rešitev. Beguncem je bil pravi dobrotnik in mu tega slovenska politična emigracija ne bo pozabila.

Tudi Svobodna Slovenija dragemu jubilanu msgr. Louisa Bazniku kar najiskrenejše čestita z željo, da bi ga Bog še dolgo ohranil zdravega in čilega.

GILBERT, Minnesota (ZDA)

Lepa spominska proslava ob 30-letnici Vetrinja

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Gilbertu (Minnesota) je pripravilo spominsko proslavo za vse žrtve vetrinjske tragedije. Proslava se je vršila dne 1. junija popoldne v Gilbertu. Začela se je s sv. mašo, ki jo je daroval g. Janez Suštaršič, ki je imel po evangeliju globok nagovor na vse zbrane Slovence in pokazal v luči vere veličino vetrinjskih žrtv. „Danes se zahvaljujemo Bogu“, je poudaril govornik, „za vztrajnost in junatstvo, vero in zaupanje v Boga, ki so jih mnogi trpili tako močno kazali. Te naše narodne in verske mučenice pa bomo najprimerneje počastili s tem, da zvesto delamo za rast in okrepitev božjega kraljestva na zemlji.“

Po sv. maši so se vsi rojaki zbrali v cerkveni dvorani kjer je predsednik DSPB Franc Krulac začel spominsko zborovanje. Glavni govornik je bil g. župnik Dolšina, ki je v daljšem govoru prikazal delovanje komunistov pred drugo svetovno vojno in med njo, pokazal njihove zločine, zoper katere se je rodil odpor z Vaškimi stražami in Domobranstvom. Vsi navzoči so bili govorniku hvaležni za njegova izredno zanimiva izvajanja. Za sklep so navzoči poslušali na trak posnete domobranske pesmi. Po končanem spominskem zborovanju se bili vsi pogoščeni s kavo in pecivom in so obnavljali spomine na dom, na leta strahote, na begunsko pot itd. — Vsi udeleženci so odnesli nepozabne vtise s te lepe spominske proslave.

Po športnem svetu

NA AMERIŠKEM prvenstvu v Long Beach sta padla dva svetovna rekorda: Na 100 m prosto je novi rekord s 51,12 postavil James Montgomery in s tem za eno stotino sekunde izboljšal rezultat Marka Spitzja, ki ga je ta imel od Olimpijade v Muenchenu. Shirley Babashoff pa je na 400 m prosto izboljšala svoj lastni rekord: progo je preplavala v 4 m 14,75 s.

JUGOSLOVANSKA KOŠARKARSKA reprezentanca je drugič zapored osvojila naslov evropskega prvaka. V finalni tekmi je premagala Olimpijskega prvaka, ekipo Sovjetske zveze s 90:84. Na tretje mesto se je uvrstila Italija z enakim številom točk kot Španija, a z boljšim količnikom, sledita Bolgarija in ČSSR.

NOV SLOVENSKI REKORD v teku na 400 m z ovirami je postavil atlet ljubljanske Olimpije Janez Penca na tekmovanju v Zagrebu s 52,0 s. Kar odličen rezultat je postavil tudi slovenski metalec kopja Zalar (Ol.) s 72,94 m.

Pevci s zborovodjem na čelu žrtvujejo nemalo svojega časa v ta namen. Primerno je torej, da jim farna skupnost vsaj enkrat na leto da svoje priznanje. To izrazi na ta način, da povabi naše pevce in pevke z družinami na izlet ali jim priredi prijateljsko kosilo. Letos so jim pripravili „asado“ v nedeljo 18. maja v Slomškovem domu. Zborovodja Čamerika ter pevke in pevce je pozdravil predsednik Slomškovega doma Fr. Vester in se jim zahvalil za njihovo delo v domu. V prijetni družabnosti jim je potekel lep nedeljski popoldan.

Prosvetni večer

Zimsko kulturno sezono je kulturni odsek Slomškovega doma začel v soboto 31. maja. Večer je imel naslov: Lepote argentinske zemlje. Program je privlačil veliko število ljudi, ki so povsem napolnili dvorano. Večer je otvoril kulturni referent Slomškovega doma Jernej Tomazin, ki je v uvodu poudaril potrebo, da spoznamo tudi lepote dežele, katere prebivalci smo, kakor smo in bomo še prikazovali in spoznavali lepote naše rojstne domovine. Predstavil je go to Franceta Hrovata in Marjana Pograjca, ki sta s svojima kamerama ooskala šest provinc in pokazala njihove značilnosti in lepote. Hvaležno občinstvo, med katerim je bilo mnogo mladine, je predavatelja nagradilo z aplavzom.

Kampanja SLOGE za varnost – avtomobilske nesreče

K. Z. SLOGA opozarja v vrsti svojih oglasov na nesreče, ki tako pogosto povzročijo smrt. S temi članki pa poskuša dati najosnovnejša pravila, kako se tem nesrečam izognemo. Da se jim izognemo, moramo najprej spoznati njihove vzroke. Danes bomo govorili o vzrokih avtomobilskih nesreč.

Avtomobilske nesreče zahtevajo več kot polovico vseh smrtnih žrtev, ki so posledica nesreč. Pa to še ni vse: šestdeset odstotkov teh žrtev mora umreti zaradi šoferjeve pomote pri vožnji.

Oglejmo si to v številkah malo bolj od blizu!

Smrti pri avtomobilskih nesrečah v ZDA leta 1966 — 47.700 primerov

Smrti zaradi voznikove napake ali po — 28.620 primerov.

Najbolj običajne napake šoferjev

1. PREVELIKA HITROST ... 25% od vseh nesreč
2. Ne odstopiti prednosti na križiščih ali drugje 12% " " "
3. Oddaljiti se od prave strani cestišča ali s svojega tira . 12% " " "
4. Ne imeti prave razdalje . 10% " " "
5. Napačno prehitovati 6% " " "
6. Napačno zavijati 5,5% " " "

Ali ni to nekaj, kar nam da misliti? Ko sedemo za volan, se lahko iz kulturnih ljudi spremenimo v ubijalce. Kaj naj torej naredimo, da svoje napake in pomote znižamo na najnižjo možno raven?

Dobro vozač mora najprej imeti telesne in duševne lastnosti, upoštevati prometna pravila, pridobi si temeljito znanje in spretnost,

je vključen in spoštuje človeka in vozi defenzivno.

Primerene telesne in duševne lastnosti

Dobre oči. Z dobrimi očmi lahko opazim, ne samo to, kar je spredaj, ampak tudi, kar je na desni ali na levi. Kdor ne loči barv, ta sploh ne sme voziti, kdor pa ponoči ne vidi (nočna slepota), ta ne sme voziti ponoči.

Dobro srce. Človek z bolnim srcem lahko med vožnjo dobi srčen napad.

Normalen pritisk. Zaradi znižanja ali zvišanja pritiska med vožnjo lahko

šofer za kratek čas izgubi zavest ali omedli.

Danes je možno tu v Argentini narediti psihotehničen izpit, kjer voznika pregledajo. Preiščejo mu vid za dnevno in nočno vožnjo in za spoznavanje barv. Ugotovijo kakšne so kandidatove reakcije, če bi moral recimo v trenutku pritiskati na zavoro. Poleg tega pregledajo še srce, pritisk in živčni sistem.

Vsak odgovoren voznik bi moral na ta način ugotoviti, kaj je z njegovo psihofizično primernostjo.

Spoštovanje pravil in znamenj. Ni dovolj dobiti dovoljenje za vožnjo. Dober šofer mora do potankosti poznati pravila o varni vožnji. Prav tako mora poznati prometne, optične in akustične znake in znamenja na cesti ter jih za vsako ceno spoštovati. To zahteva državljanska kultura.

Kdor torej ne spoštuje pravil niti znamenj ali jih spoštuje samo zato, ker ga vidijo ali mu dajo kazen, ni kulturni človek.

V nekem podjetju so naredili majhno anketo. Vse šoferje so vprašali, če poznajo nekatere bolj redke prometne znake. Niti eden jih ni poznal, čeprav so to mednarodni znaki za nevarnost.

Znanje in spretnost. Dober voznik mora poznati vse maneuvre, recimo kako varno zaviti na desno in levo, kdaj uporabljati hupo, kako ustaviti ali prečkati križišče, kako prehitovati, kako priti iz stranske na glavno cesto, kako zaviti na stransko pot, kakšna je varna razdalja pri različnih brzinah, kako se izogniti trčenju od zadaj, kako varno voziti po spolzkih tleh, kakšen pritisk morajo imeti gume na različnih tleh, kako varno izstopiti iz avtomobila, kako poiskati napake pri avtomobilu, ki pomenijo nesrečo, kako pravilno uporabljati luči, sploh, poznati nevarnosti nočne vožnje, kako peljati nazaj, ustavljati na strminah. Torej snovi kar zael tečaj, ki bi jo bilo vredno podrobno pregledati.

Šofer mora za vsak maneuver točno vedeti, kako ga pravilno naredi. Pa to ni dovolj, mora biti *dovolj spreten*, da vskladi teorijo s prakso.

Poleg tega dober voznik vozi defenzivno; o tem pa v prihodnjem članku. Zmotiti se, je človeško; človeško pa je tudi *izogniti* se pomoti, če ta lahko pomeni smrt zame ali mojega bližnjega. Napovedimo torej neizpisen boj pomotan in pomanjkanju odgovornosti!

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

SDO

SFZ

prirejata

Zimski večer

V SOBOTO, 28. JUNIJA, OB 20 V SLOVENSKI HIŠI - BS. AIRES

Na sporedu:

- šaljivi prizori • skupne igre • petje
- prijetna družba — Zato pridite vsi mladi!

Prostovoljni prispevki: od \$ 10,00

OBVESTILA

SOBOTA, 28. junija 1975:

V Slomškovem domu ob 20 spomin-ska počastitev naših junakov z govorom g. Jožeta Košička, sodelovanjem Gallusa (moški zbor), slov. mladinske godbe, Slomškove šole in SDO-SFZ.

NEDELJA, 29. junija 1975:

Na Pristavi, ob 11.30, svečana zlata maša župnika g. Matija Lamovška.

V Slovenski hiši občni zbor zavetišča dr. Gregorija Rožmana.

V Slomškovem domu ob 5 popoldne kresovanje mladine. Vabljeni zlasti očetje.

SOBOTA, 5. julija 1975:

V Slomškovem domu pripravljajo SDO Ramos Mejia igro „Izgubljeni raj“ v dobrobit Zveze slov. mater in žena, ob 20.

V Carapachayu vabi mladina na zimski ples.

NEDELJA, 31. avgusta 1975:

Otvoritev zavetišča škofa dr. Gregorija Rožmana s celodnevним programom.

BOLGARSKI RECEPT ZA DOLGO ŽIVLJENJE — Preučevalci življenjskih navad bolgarskih stoletnikov so izjavili, da je treba za dolgo življenje uživati mleko, česen in vino, pa še grozdje, jabolka, kumare in čebulo. Da pa dočkate res dolgo starost pa je treba dodati še seveda jogurt ali kefir, sir, sočivje, kruh iz enotne moke, kislo zelje in koruza. Nič pa ne pravijo preiskovalci, da bi bilo za dolgo življenje bolgarskih stoletnikov pomembno mesto.

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE ZAMORA

Ludvik Puš

(24)

NA DOLGO POT

Nemški vdor v Slovenijo aprila 1941 ga je zajel kot aktivnega zdravnika v celjski bolnišnici. Breobzirna in kruta iztrebitev slovenskega izobraženstva iz okupirane Štajerske je zadela tudi njega. Vendar ga kot zdravnika niso z drugimi vred pogнали v Srbijo, marveč so ga odveli na druga mesta v zaledju, dokler mu ni končno uspelo dobiti mesto hišnega zdravnika v zgoraj omenjeni bolnišnici, to pa zaradi izrednih zdravniških sposobnosti, v prvi vrsti kirurških. Sestre so ga z njegovimi zdravniškimi kolegi vred zelo cenile in mu šle na roko, kjer so le mogle. Na ta način so mu tudi napolnile kovčke z živili, da ga odnese svojim prijateljem v Celovec.

Nama je dobri „stric iz Judenburga“ (kakor sva ga potem nazvala) odvalil težak kamen od srca. Njegova dobrota je premostila praznino v prehrani, benji situaciji, dokler se ne izpolni obljuba direktorja Caritasa glede živiliških kart. Preden je „stric“ odšel, je obljubil poslati tudi nekaj „brkljarije“ za čas, ko bova dobila živilske karte, da bo mogoče začeti z lastnim „gospodinjstvom.“

To obljubo je ta dobri človek tudi bogato izpolnil.

Čez kakih štirinajst dni je prispel iz Judenburga zaboj s tisto „brkljarijo“, kakor je on sam te za nas dragocene

stvari imenoval. Med lonci, ponvami, krožniki in žlicami je bil tudi električen kuhinjski. Pa tudi nekaj moke, slanice, zabele in še podobnih rekvizitov za odprtje lastne kuhinje, je bilo zraven. To je bila tačas velika vredna „brkljarija“ in „ropotija“.

Slednjič mi je poslal g. direktor Caritas glas, naj se o prvi priliki oglašim v njegovi pisarni. Caritas je imela svoje urade v stavbi na kratki vzpetini tik nad depandans hotelu Sandwirt. Dotlej še nisem nikoli bil tam, vendar sem jo lahko našel. Bučno vrvenje je vladalo v ostekleni črni dvorani depandanse, kjer sem videl prenešene angleške vojake, kako so metali cele kose belega kruha med odpadke. Stisnil sem zobe, da bi ne zaklel, proč obrnil oči, da bi ne videl greha.

Direktor me je ljubeznivo pozdravil; iz njegove topline je odseval močan vpliv njegovega slovenskega duhovniškega druga, kanonika Blümla. Gotovo sem uganil, je začel, da me kliče zaradi živiliških izkaznic. Iskal je možnosti kako bi jih dobil za naju na permanentni podlagi, ne da bi bilo treba predložiti potrdilo o redni zaposlitvi na delovnem uradu. Ni mu uspelo. V ozadju so Angleži, ki točno kontrolirajo striktno izpolnjevanje odredbe o zaposlitvi, vsled česar se domači uradniki pri izdajanju kart ne upajo gledati skozi

prste. K angleški oblasti pa on ne pojde, dokler mu je odprta še kaka druga pot. Ker na vsak način hoče nama pomagati, kakor je obljubil, se je odločil mojo ženo in mene formalno nastaviti za uslužbenca Caritas uradov in je že pripravil tozadevne listine. Pri tem je segel v predal, iz njega potegnil dva nastavitvena dekreta in ju izročil meni, rekoč:

„Od sedaj dalje sta zaposlena pri Caritas in „opravljata“ posle, ki so navedeni v obeh listinah. Pojdite z njima na delovni urad, kjer boste dobili potrdilo o redni zaposlitvi. S takim potrdilom v roki boste od sedaj dalje redno dobivali ne le živilske izkaznice, ampak tudi vse druge karte za predmete, ki so racionalizirani. Zelo bom zadovoljen, če bo s tem osnovni problem vajinega bivanja v našem mestu rešen.“

Ko je opazil, da od iznenadenja ne morem prav do besede glede zahvale in izraza hvaležnosti, je kar sam to opravil:

„Nič zahvale! Videl sem vajino stisko in sem ravnal, kakor mora ravnati vsak pravi kristjan. Prišla sta v veliko nesrečo, ne po lastni krivdi, in se mi močno smilila.“

Vodja celovške Caritas je potegnil naju iz statusa „displaced persons“ v tok več ali manj normalnega življenja. Kar je bilo važnejše, obudil je v meni potlačene kreativne sile za prilagoditev dejavnosti novim razmeram, drugačnim življenjskim pogojem, spremenjenim zahtevkom. Od tedaj dalje se je odvijalo pred menoj dokaj nenavaden spored dnevnih nalog in poslov, ki jih je bilo treba sprejeti in se jim prilagoditi. Ni

šlo brez težav in naporov, pregrizniti je bilo treba marsikatero grenko pilulo, kdaj v stran potisniti in pozabiti ponos in dostojanstvo človeka, paberkovati za drobtinami, ko bi smel pričakovati cel kos, občutovati v duši pečat brezdomstva in sredi vrveže zadovoljnih ljudi okušati osamelost.

Pravili so, da je to povprečen prerez emigrantskega življenja. Nisem bil s tako razlago zadovoljen, a okusil sem jo zvrhano mero.

Čudno se sliši, formalno imeti službo, pa biti brez posla. Brezdelje je velik sovražnik, tako nevaren, da se mu je z vso močjo potrebno postaviti v bran, iskati vse možnosti, da ga premagáš, sicer te lahko pogubi. Da bi bilo količkej izgledov za primerno redno zaposlitev, ni moglo biti govora. V deloma razbito mesto z zmanjšano ekonomsko kapaciteto, trgovskimi zvezami, so se začele vračati množice odpuščenih vojakov, ljudje iz koncentracijskih taborišč in zaporov; dalje delavci iz vojni industrije; politični begunci iz svojih skrivališč, delovne roke iz kmetske okolice so pritisnile v mesto, kakor se navadno zgodi po vsaki vojni. Kje dobiti zaposlitve za vse te ljudi? In vprašanje s še bolj negativnim odgovorom: Kako bi mogel begunski človek druge narodnosti sploh spustiti se v to tekmo?

S takim dejanskim položajem pred očmi sem se adjustiral za kolikor mogoče uspešno samozaposlitev. Ne za tako, da bi z njo samo ubijal dneve, tedne in mesece, ampak za tako, ki bi iz nje izvirale vrednote za družbo in zame. Zmeraj sem

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. F. 69-9508
Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Corre- Argentin- Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
	Registro Nacional de la Propiedad Intellectual N° 1.233.341

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1975 za Argentino \$ 240.— (24.000), pri pošiljanju po pošti \$ 250.— (25.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 18 USA dol.; za Evropo 21 USA dol. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213.

Zveza slovenskih mater in žena

vabi na igro

„IZGUBLJENI RAJ“

V IZVEDBI SDO RAMOS MEJIA

5. julija ob 20

12. julija ob 20

13. julija ob 17

Kraj: Slomškov dom

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. z

T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

Specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni
telefon 628-4188.

bil trdno prepričan, da je taka aktivnost izobražene osebe postulat njenega položaja v človeški družbi, brez ozira na to, kje in pod kakšnimi okoliščinami se nahaja. Vedno in povsod so dane neke možnosti za kreativno delo.

„Koroška Kronika“

Ne dolgo po zasedbi koroške dežele in glavnega mesta je začel angleški oficir za informativno službo in publiciteto pri vojaški komandi priprave za izdajanje slovenskega lista v Celovcu. Nacisti so slovensko besedo na Koroškem do kraja zatrli, Angleži so hoteli to kriče nasilje takoj popraviti, morda ne toliko iz ljubezni do Slovencev kot iz spoštovanja do demokratičnih principov, kadar jih tako spoštovanje nič ne stane, pač pa jih celo v oči sveta povzdigne. Hitro je ta oficir med slovensko inteligenco, v veliki večini begunsko, ki se je bila zatekla v Celovec, nabral nekaj sodelavcev, določil urednika in natiskal prvo številko slovenskega tednika „Koroška kronika“. Tudi mene je doseglo njegovo povabilo za sodelovanje. Kdo me je izbral in priporočil, nisem nikoli zvedel, reči pa moram, da mi je povabilo bilo zelo dobrodošlo. Posvetil je prvi žarek na polje mojih načrtov in razsvetlil ozko stezo prve prilžnosti za javno delo, ki bo vredno napore. Sklenil sem postati njen redni sodelavec in dopisnik, saj v tem poslu nisem novinec in bom zato reš lahko res kaj vrednega storil za koroško slovensko ljudstvo, ki mu je bila „Kronika“ namenjena in pošiljana.

(Bo še)

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO XXXIV (28)

Štev. (No.) 27

BUENOS AIRES

3. julija 1975

Slovenske Termopile

(Nekaj misli ob besedah, ki so bile rečene slovenski mladini, dedinji slovenskih izročil, na spominski svečanosti v Ramos Mejiji, ob 30. obletnici velikega zločina.)

Grki so majhen narod, pa ima veliko zgodovino. Dva tisoč let pred Kristusom začne ta mala družina, obdana od večjih sosedov, svoje plodno samostojno življenje. Njihova filozofija, njihova literatura, njihova demokratična politika in ne nazadnje njihova fanatična ljubezen do svoje zemlje, združena z legendarnim junaštvom, jih je ohranila pri življenju. Kljub vsem nesrečam, ki so se vrstile ena za drugo. Vsakemu dijaku so znane perzijske vojske, ko je hotel mogočni sosed z vzhoda pomandrat to malo deželo. V grški zgodovini ima častno mesto opis boja junaških Lacedemoncev pri Termopilah. Tristo junakov se je uprlo mogočni Kserksovi vojski in so po izdajstvu Efialta skupno s svojim poveljnikom padli v neenakem boju. Grški pesnik jim je sestavil nagrobni napis, ki se po naše približno glasi takole: Lacedemoncem neznan, popotnik, tu da ležimo mrtvi, ker tako je velel domovine ukaz.

Termopilska tragedija je bila Grkom skozi vsa stoletja, do današnjih dni močna pobuda za žrtve, ki jih je treba sprejeti, kadar gre za rešitev domovine. Ubrani so se Perzijci, a podlegli so rimskim legijam, toda premagani Grki so prodrli s svojo kulturo na rimska tla. Propadlo je rimsko cesarstvo, Grčija pa je postala nosilec vzhodnega cesarstva v Carigradu in braniteljica krščanske kulture pred narodi, ki so preplavljali zahodni svet. Štiri stoletja je Grčija bila spremenjena v turško pokrajino in zaslužena, ali tudi te dobe je bilo pred 150 leti konec. V zadnji vojni je bila napadena po Musolinijevih vojščakih, a jih je junaško pognala v beg, pomandrali so jo Hitlerjevi napadalci in so jo z lahkoto hoteli izbrisati s površja zemlje, a brezuspešno, prestala je državljansko vojno in se ubranila komunizmu. Prestala je mnogo notranjih kriz in čase propadanja in malodušja, a vedno je narod znal prislunhiti tistemu notranjemu glasu, ki vsakomur ukazuje ljubiti domovino.

Mi, slovenski ljudje, smo tudi imeli svoje Termopile, kjer so padali v smrt tisoči, ki so iskreno ljubili svojo domovino. Grške junake je izdal sovražnikom njihov rojak Efialt, naši junaki so imeli takih več, v Ameriki, v Londonu, in doma celo vrsto.

Trideset let je doba, ko vsi tisti, ki ne znajo ceniti ogromne žrtve živinske pomorjenih braniteljev naše svobode ponavljajo vedno bolj pogosto, da je vse to treba pozabiti. Doma trenutni oblastniki ničesar bolj ne žele, kakor da bi mi pozabili, kaj se je dogajalo v domovini one dni. Prič o tistih časih in dogodkih je vedno manj. Petintrideset, štirideset let stari Slovenci doma in v svetu se tega malo spominjajo. Slišimo, da doma mladi komunisti govorijo, da jih te stvari ne zanimajo. Tudi bi ne smeli govoriti, čeprav bi hoteli.

Mi slovenske tragedije ne smemo pozabiti. Molk pomeni odobravanje zločina. Če bi kdo Grku dejal, da je sedaj, po 2500 letih že čas, da se ne govori več o Termopilah in tam padlih junakih, bi ga v dno duše užalili. Misel na zločin, ki ga je storil komunizem v naši deželi, mora živeti v bodoče rodove. Mladi slovenski rod, živeč v svobodnem svetu, mora prevzeti nalogo, da svetu naznanja, kaj so slovenske Termopile.

Kako? Bodimo optimisti. Noben režim ni več, tudi rdeči ne bo. Zgodovina ima svoje urnike, ki niso vedno vsakemu po godu. Uči nas, da so s površka zemlje izginili le tisti narodi, ki obstoja niso bili vredni. Na mladih Slovencih v svobodnem svetu je velik del odgovornosti za naš bodoči narodni razvoj. Rojaki doma z upanjem gledajo na novi slovenski rod, ki, rojen izven doma, po domače govori, po domače pojme, domače navade ohranja in svojih očetov domovino in nje lepoto ljubi in

“QUO VADIS” PRIMORSKIH SLOVENCEV

NEUSPEH NA OBČINSKIH VOLITVAH

Zadnje občinske volitve v Italiji, ki so zaradi izrednega izida (krepko napredovanje komunistične stranke) izzvale pozornost po vsem svetu, so bile važne tudi za goriške in tržaške Slovence. Neuspeh, ki ga je na nekaterih področjih doživela lista Slovenske skupnosti, ni da bi gledali preveč pesimistično, treba pa ga je pravilno razložiti. Prece-niti in iz rezultatov povzeti sklepe za bodočnost. Da bi ta delni neuspeh bil povod novih, še močnejših naporov porok bodočih uspehov na volilnem polju.

KOT PO VSEJ ITALIJI

Volilni rezultat je treba postaviti v posebno ozračje, ki ga živi Italija. In v to ozračje moramo najprej in bistveno zabeležiti silno komunistično propagando in pa dejstvo, da si italijanski volilci želijo sprememb, ne glede na to, če bodo te spremembe pozitivne ali negativne. Kot da bi se naveličali svobode in demokracije, slepo (kot za petjem siren, kakor je zapisal goriški „Katoliški glas“) drvi v roke komunistične diktature.

Kar je še hujše, komunistična propaganda je premotila tudi široke plasti katoličanov, in to ne le „kristjane za socializem“ mrveč tudi neopredeljene vernike, kateri že ne vidijo več nikakršnega nasprotja med svojim krščanskim bistvom in dejstvom, da volijo marksiste. Po tem si je lahko razlagati močan premik na levo, ki ga je zabeležiti v Italiji. K temu premiku pa so mnogo pripomogli tudi novi volilci, saj je znano, da komunizem žanje najlepše uspehe prav med mladino.

Kaj ima komunizem opraviti z neuspehom slovenske liste na goriškem in tržaškem? Veliko! Saj je našim bralcem že znano, kako tudi komunistična oblast v matični domovini nenehno sili, naj slovenski volilci na Primorskem oddajo svoje glasove za italijanske „napredne stranke“, smatrajoč kot napredne komunistično in kvečjemu še socialistično stranko. To resnično posilstvo nad primorskimi rojaki se izvaja sedaj že trideset let. Od končane vojne, ko je rdeča

njeno zgodovino in njeno usodo skrbno spremlja. Mladi rod mora čutiti zavest dolžnosti do slovenske domovine. Čeprav rojeni izven slovenske zemlje, smo še vedno Slovenci. V naših žilah polje slovenska kri. Naša nova domovina nam pusti svobodo, da gojimo zvestobo našim slovenskim svetinjam obenem z ljubeznijo, ki jo čutimo v svojih srech do zemlje, ki je dala streho in kruh našim očetom in nam vse možnosti, da se materialno in umsko izpopolnjujemo in da lahko dosegamo položaje, ki so ne le nam v korist, ampak tudi v čast narodu iz katerega smo izšli.

Mladi svet se mora varovati napak, ki so predhodnice propadanja. Ohranimo se na moralni višini naših prednikov.

Predvsem bodimo enotni. Držimo skupaj! Ni bolj žalostne slike med nami, kakor prepirajoči se rojaki, navadno za smešno majhne stvari, dostikrat iz bolehnih egoističnih ali celo razdiralnih nagibov.

Vzgajajmo se. Napredujmo umsko in materialno. Ker nas je malo, nadomestimo majhnost s kvaliteto. Mimo je doba, ko bi smeli biti zadovoljni z delom težaka ali dekle. Naša kvaliteta je najboljša propaganda za nas, tako malo poznani narod.

Berimo naše knjige, revije, časopise in ponosno govorimo po naše. Študij jezika mora zlasti našo študirajočo mladino usposobiti, da bo znala v našem jeziku tudi kaj napisati za slovenski tisk. Če bomo začeli hirati na tej točki, je nevarno, da bo prišla doba, ko bomo morali molčati, kadar bi morali govoriti, ker znali ne bomo.

Varujmo se, da se spominu naših mučencev ne bomo oddolževali samo z jokavimi frazami, ne pa tudi z delom in življenjem v skladu z idejami, za katere so oni dali življenje.

Kk.

oblast zavlada v Sloveniji, seje razdor med zamejskimi Slovenci, da bi jih tako politično onemogočila in jih zapeljala v naročje lokalnih komunističnih formacij. V tem naporu ne štedi moči ne sredstev, in uspehi so le prevečkrat vidni, ter resno ogrožajo samostojno narodno življenje zamejskih rojakov.

Da bi še bolj premotile slovenske volilce, tako komunistična kot socialistična stranka na slovenskih področjih v Italiji sprejemata na svoje liste tudi kakega slovenskega kandidata, ki pa je le redko izvoljen; kadar pa je, se ta kaj malo briga za narodne interese Slovencev, saj mu je, po temeljnem marksističnem nauku, prva briga partija, potem šele narod, v kolikor ne moti komunističnih interesov, ki pa so itak usmerjeni v internacionalizem.

REZULTATI, KI DAJO MISLITI

V takem ozračju so se razvijale tudi komentirane volitve v nedeljo 15. junija na Primorskem. Niso imele deželnega značaja, pač pa le pokrajinskega in občinskega. Žal te volitve Slovenski skupnosti niso bile naklonjene. Tako so Slovenci za las izgubili edinega predstavnika v goriškem pokrajinskem svetu; na Tržaškem je občina Repentabor, ki jo je doslej upravljala Slovenska skupnost, prešla v roke komunistično-socialistične koalicije, ki si je nadala blesteč naslov „napredna lista“. V devinsko nabrežinski občini je Slovenska skupnost izgubila enega svetovalca (od 3 na dva), prav tako v Dolini (od 4 na 3). Boleče je ugotoviti, da je Slovenska skupnost na Tržaškem padla od 6.994 (3,3%) na 6.300 (2,9%). S tem si je sicer zagotovila svojega predstavnika v tržaškem pokrajinskem svetu, ki bo Bojan Brezigar, a osip je le znaten in dá misliti.

Na Goriškem kot rečeno Slovenska skupnost ni uspela pri volitvah v pokrajinski svet. Ohranila pa je dva svetovalca v goriškem občinskem svetu. Vendar je z ozirom na občinske volitve leta 1970 nazadovala. Tedaj je prejela 1.765 glasov (6,1%), sedaj pa 1.623 glasov (5,2%).

V treh slovenskih občinah na Goriškem ni prišlo v vodstvo do sprememb. V Števerjanu je ponovno zmagala Slovenska skupnost 263 (leta 1970 278 glasov), v Sovodnjah in Doberdobi pa listi Občinske enotnosti. V Sovodnjah je prejela zmagovita lista 552 (prej 587), lista Slovenske skupnosti 336 (prej 306) glasov, v Doberdobi pa prva lista 435 (435), lista Slovenske skupnosti pa 232 (309).

Zanimivo je pogledati na rezultat pokrajinskih volitev v Gorici, kjer je Slovenska skupnost leta 1970 (zadnje volitve) prejela 2937 glasov (3,1%), letos pa 2970 glasov (2,9%). Kot je razvidno so slovenski glasovi celo narasli, a padel je volilni koeficient in tako izločil edinega predstavnika Slovenske skupnosti. Na socialistični listi je bil izvoljen v pokrajinski svet tudi Slovenec dr. Štefan Bukovec, na komunistični pa profesor Ivan Bratina.

Na Tržaškem pa je Slovenska skupnost nazadovala, vendar, kot omenjeno, ji je uspelo ohraniti v pokrajinskem svetu svojega predstavnika. Trenutno so v tržaškem pokrajinskem svetu štirje Slovenci: Bojan Brezigar z liste Slovenske skupnosti, Boris Iskra in Alojz Markovič pri komunistih ter Lucijan Volk pri socialistih.

Kaj žalostno je gledati, kako se cepijo slovenske moči. Saj glasovi oddani za italijanske politične stranke, čeprav so na njih listah morda Slovenci, nikakor ne koristijo slovenskim interesom. Že tridesetletna praksa je dokazala, da tako občinski svetovalci, kot zastopniki v pokrajinskem svetu, čeprav so Slovenci, pa izvoljeni na listah italijanskih strank, nikdar ne branijo slovenskih narodnih interesov. Kljub temu se še najdejo Slovenci (celo vedno več jih je), ki nasedejo rdeči propagandi (tako italijanski kot slovenski), in oddajajo svoje glasove na tuje liste.

Pa se je tudi dogodilo, da je bilo

„Zadeva Kocbek“

Na Böldovo pismo je zdaj znani Jože Javoršek-Breje napisal namesto odgovora pamflet, brezobziren, sarkastičen, nesramen, kakor hočete, prav v njegovem žargonu, ki je sicer duhovit, pa brez najmanjšega čuta za dostojnost. Tako je zdaj namškega Nobelovca napravil za slovenskega priprošnjika in zaščitnika, kot so bili včasih „sv. Mohor in Fortunat, sv. Ciril in Metod, pa Marija božja z Brezji...“ V takem slogu si privoščijo Kocbeka, Pahorja in Rebullo, ki da se zdaj označujejo sami za „pričevavce“, včasih pa smo jim rekli „izdajalci“ kot npr. Djilas in Mihajlovu... Torej jih vendarle postavi na njihovo raven. Pamflet je žaljiv, nedostojen našega pogovora z svetovnim pisateljem Böldovega kova, ne dokazuje ničesar in se tudi ne dotika ničesar, zlasti ne tistega, kar je pri vsem tem najvažnejše — pokola domobrancev. Vse skuša samo osmešiti. Malo je vmes takih stavkov, ki bi koga utegnili zanimati, kot na pr. tale karakteristika Kocbeka, ki ga Javoršek pač mora dobro poznati, saj je bil njegov najintimnejši sodelavec v partizanih, pa je postal tudi njegov najneizprosnejši „intimni“ sovražnik, kot je pokazal svoj čas s svojo knjigo o Kocbeku kot krivcu sinovega samomora. Bölla roti, naj se ne smeji s tem, da prosi za Kocbeka, kateremu se še „nikdar ni nič hudega zgodilo in se mu nikdar ne bo. Zakaj ne? On že od mladih nog druge pošilja zase v ogenj. Mi ne verjameš? Pa je vendarle res. Lahko bi ti zaupal, koliko je bilo že mrtvih, koliko zaprtih in koliko preganjanih, pa se ni nikdar zanje postavil kot mož in s trdno odločnostjo, naj se mu zgodi karkoli, zmeraj je gledal le nase in zmeraj skrbel, da je bil na varnem in da so redno dotekali vanj mesečni dohodki in da je lahko udobno pi-

sal svoj dnevnik...“ In v tem smislu gredo besede naprej, ki se zaključujejo z mislijo, naj se Böll ne zavzema za te sedaj „pričevavce“, sicer pa „izdajalce“, ki so „izgubili pamet, spomin, govoré neresnico“, itd., ampak naj se zavzema za položaj Slovencev na Koroškem!

Le norčevanje in osebne zadeve, da se ne bi zvedelo to, kar je v resnici važno: za pokol domobrancev.

Tudi drugi odmevi na to polemiko v svetu, kjer „zadeva Kocbek“ postaja „senzacija“, se tega bistva ne dotika. Zanimajo jih Kocbek in njegova usoda v Jugoslaviji: ali ga bodo preganjali ali ne? Tako prinaša Frankfurter Allgemeine članek beograjskega dopisnika A. Razumovskega, ki poroča o tej polemiki, ne poroča pa o pokolu. Britanski radio je posvetil 3. junija Kocbekovi zadevi „10 minut“, v katerem je podal mnenje znanega UDBA-ša Mitja Ribičiča o Kocbeku, kjer pravi, da „nočejo ugoditi njegovi želji, da bi ga spravili na obtožniško klopi.“ Takoj nato pa se popravi: „To je: če se bomo mogli odtegniti javnemu pritisku, da to storimo.“ Po vsej Jugoslaviji gre namreč organiziran protest proti Kocbeku. Pa zopet nič, *zakaj* protestirajo. Samo — proti Kocbeku.

Namen vse te gonje je: ne dovoliti, da zvedo doma in še manj v tujini, zakaj gre, namreč za pobito domobrantsko vojsko, ter Kocbeka in njegove branilce v Trstu in zlasti v inozemstvu osmešiti. Za nas pomeni „Kocbekova zadeva“ spor med partizani samimi za priznanje pobijanja slovenske protirevolucionarne vojske v l. 1945. Dozdaj vidimo samo „mnogo hrupa“, mahanja z rokami in dviganja prahu, da se ne ugleda ogenj, ki je že začel tleti izpod pepela tridesetih let.

BRALI SMO

Tito v primerjavi s Francom

Washingtonska revija New Leader je v svoji izdaji 9. junija t. l. pod zgornjim naslovom objavila zanimivo primerjavo med jugoslovanskim komunističnim diktatorjem maršalom Titom in španskim šefom države generalom Francom. Objavljamo jo v celoti:

„Ko je bil junaški jugoslovanski pisatelj Mihajlo Mihajlov letos 28. februarja obsojen na sedem let zapore, je predsedujoči sodnik izjavil, da je sodišče posebno resno vzelo v pretres neki njegov, članek v katerem je primerjal gotove naše politične strukture s tistimi v Francovi Španiji. V očeh jugoslovanskih veljakov je Francov režim najnižja oblika političnega življenja. Neke hrvaško opoziciionalno skupino so nedavno v Beogradu označili za 'zlobne ljudi z zvezami v Madridu.' Ko sem nekoga jugoslovanskega funkcionarja vprašal, s kakšno lahkoto njegovi rojaki dobijo potne liste in tujo valuto za potovanje v inozemstvo, je odgovoril: 'Prav lahko, vse člove, dokler nimajo'“

precej slovenskih glasov oddanih na liste italijanske krščanske demokracije, kar je tudi slabilo slovenski uspeh, pa celo, da so bile s strani Slovencev oddane bele glasovnice (morda zaradi osebnih nasprotij), kar je sploh nesmiseln korak.

IN SEDAJ?

Jasno je, da je Slovenska skupnost doživela močan pretres. Neuspeh bi morda koga navdajal s pesimizmom in obupom. Saj je ravno pred kratkim ta mlada politična formacija stopila na novo pot, povezana na vsedeželnj ravnj, sedaj pa nazaduje pri volitvah. Vendar, kot smo že v začetku zapisali, naj te volitve in njih rezultat vzbudijo novega zanosa, novega ognja, ki bo ogrel tista mlačna slovenska srca in jih vodil k narodni preosnovi, ki se bo pokazala tudi v krepki politični udeležbi; ta bo z volilnimi uspehi zagotovila nemoteno narodno življenje primorskih Slovencev.

namena obiskati Španijo ali Albanijo. In ko sem vprašal nekega jugoslovanskega dopisnika v Lizboni (na Portugalskem, op. ur. Svob. Slov.), če si namerava ogledati tudi Španijo, ko se že mudi na Iberijskem polotoku, je zmignil z rameni in rekel: 'Prav gotovo ne.'

Zunanji občođovalci maršala Tita zavzemajo enako stališče. Ko sem neko britansko laburistično osebnost, ki sem jo srečal na počitnicah v Jugoslaviji, vprašal, če je že kdaj bila v Španiji, je prav tako odgovorila: 'Prav gotovo ne.' Nič namreč ne napravi večjega vtisa na katero koli zborovanje britanskih in celinskih (evropskih) levčarjev, kakor kakršna koli primerjava med Titom in Francom. Španska demokratska levica je posebno zavzeta za Jugoslavijo: neki izobražen — in bogat — španski socialist mi je izjavil, da je „jugoslovanski model“ tisti politični cilj, ki ga ima v mislih.

Neprizadet opazovalec se lahko samo čudi, kako morejo na videz razumni demokratski predpostavljati diktaturo maršala Tita Francovi — ali celo, da mora Španija izgledati tako strašna v uradnih jugoslovanskih očeh. Oba režima imata veliko skupnega. Obema načelujeta osemdesetletnika, ki jima je šlo veliko bolj za ohranjanje reda in discipline kakor za pripravo njunih narodov na demokratičen režim. Oba se kažeta antikapitalista pa tekmujeta s kapitalističnim turizmom in pošiljata svoje delavce služiti denar v satanske kapitalistične tovarne. Oba zatirata opozicijo in imata poslušen parlament.

Prav tako, če govoriš s španskimi in jugoslovanskimi delavci o delavskih problemih ali o življenjski draginji, oboji na skoro enak način obsojajo svoje od vlade kontrolirane sindikate. Na mednarodni pozornici se obe diktaturi bratita z arabskimi oligarhijami in sta sovražni Izraelu.

Jugoslavija ima boljše zdravstveno službo in vzgojni sistem kakor Španija. Toda v večini drugih stvareh je pov-

(Nad. na 2. str.)